

מענינא דפרשא

מצורע התשע"ד

מצורע בזמן הזה

האם מצוות טהרת מצורע קיימת גם בזמן הזה?

בזמן הזה. (ומקור דברי הרמב"ם מתוספתא דנגעים פ"ח ה"ב).

ובאמת בתורת כהנים איתא שר' טרפון, טיהר שלשה מצורעים לאחר חורבן הבית (ספרא פרשה א' ד"ה תורת המצורע).

כתב הרמב"ם פרק יא ה"ו מהל' טומאת צרעת "טהרת מצורע זו נוהגת בארץ ובחוצה לארץ, בפני הבית ושלא בפני הבית".

עולה א"כ מדברי הרמב"ם שניתן לטהר מצורע אף שלא בפני הבית, כלומר – אף

מדוע לא מטהרים מצורע בזמן הזה?

מבתי דינים בבישראל, וגם בעלי ההלכות הפסוקות לא כתבוהו?

וביאר הרדב"ז "והטעם: שאין הדורות שאחר התלמוד בקיאים במראות נגעים. וכל שכן שאין בה תלמוד, ולכן הניחו הדבר על חזקתו. שכל עוד שאין הכהן רואהו ואומר מוחלט או מוסגר, הרי הוא בחזקתו. ואפילו שנראה בו סימני חולי זה, אינו חייב לנהוג דבר מכל מה שחייב לנהוג המצורע" (וכ"כ כתב רבנו הראב"ה בסו"ס תת"מ).

וכיון שניתן מבחינה הלכתית לטהר מצורע גם בזמן הזה, יש להבין מדוע באמת לא קיים בזמננו מושג של טהרת מצורע? (ואמנם איתא בפסיקתא זוטרתי – 'לקח טוב' בפרשת שמות: "אמר רבי יוחנן מיום שחרב בית המקדש אין טהרה ממת ואין טומאה ממצורע". אך המדרש מדבר שבמציאות אין מושג כזה בזמננו, אך מבחינה הלכתית הדבר אפשרי).

וכפי שהאריך להקשות רבנו הרדב"ז בספרו 'מצודת דוד' (סי' תמ"ו) וז"ל: "ומימינו לא ראינו ולא שמענו שעשו מצוה זו באחד

נגעים אינם נוהגים בזמננו מפני שאין כהן מיוחס

על דבר זה ושאין לו תירוץ המתקבל על הדעת".

ותי' התפארת ישראל, דכיון שאין אנו בקיאים ביוחסי כהנים, ויש לגבי כל כהן ספק שמא אינו כהן, "לפיכך לא נרצה

בהקדמה לפירוש התפארת ישראל לנגעים המכונה "מראה כהן" כותב (בסוף ההקדמה אות לט): שבצעירותו שאל את הגאון רבי עקיבא איגר זצ"ל מדוע אין נוהג בזמננו דין מצורע? והשיבו "שגם הוא תמה

נתרם ע"מ שלא יקראו בו בשעת התפילה וקריאת התורה!
לרפואת מרן הגאון רבי שמריהו יוסף ניסים בן בתיה

לנתוך הבית ולשרוף הבגד, ולא אלימא חזקת כהונה נגד חזקת ממון, וכו', אבל הנך כהני בזמן הזה שאינן מחזיקין את עצמן לכהנים רק מכח טענת ספק, והרי אין החלט נגע נעשה רק ע"י כהן מיוחס, ולפיכך לא סמכו על ראיית הכהן גם לעניין טהרתו בצפרים (ועי' בחמר בקדש סי' כ"ז שהארכתי שם בס"ד). וגם בנגע אדם יש ספק שמא אינו כהן. ואיך יקיף פאת ראשו בנתק או איך יקיף ראשו ויעביר תער על זקנו כשיתרפא."

לסמוך על חזקת כהונה של זה לעבור על כמה לאוין בהעברת תער בזקנו ופאת ראשו, שאפשר הוא שלא במקום מצוה ואין ספק מוציא מדי וודאי (כנדה טו ב').

אמנם תירוץ זה מתקבל על הדעת רק לגבי נגעי אדם שלא נוהגים בזמן הזה היות ואין כהן מיוחס, אך עדיין צריך בירור מדוע לא נוהגים נגעי בתים ובגדים?

לכך כתב התפארת ישראל: "דבבתים ובגדים איכא אפוקי ממונא מחזקת מריה,

כיצד יש לנהוג באדם שעלתה בו צרעת בזמן הזה?

הבאנו כאן.

ועד כמה צריך להרחיק ממצורע מפני הסכנה? נתבאר בויקרא רבה (פט"ז אות ג): "ר' יוחנן אמר אסור לילך במזרחו של מצורע ארבע אמות. ור"ש אמר אפילו אמה וכו'. (ובעץ יוסף פירש שהרוח המערבית מוליכה הבלו של מצורע לצד מזרח ומפני כן סכנה ללכת שם.) ר' מאיר לא אכיל ביעי מן מבואה (רחוב ושכונה) דמצורע. ר' אמי ור' אסי לא הוו עילי למבואתו של מצורע."

ויש לידע אם ח"ו ארע ועולה למאן דהוא צרעת בגופו, כיצד יש לנהוג בו בזמן הזה?

ורבנו הראב"ה כתב (בסו"ס תת"מ): "ולא נהיגי בזמן הזה כל דיני מצורע, אבל מרחיקין מהם מפני הסכנה."

ובטעם הדבר שמרחיקין מהן מפני הסכנה, היות וצרעת היא מחלה המדבקת. (אמנם יש הסוברים שצרעת אצל יהודים אינה מחלה מדבקת, אלא רק אצל עכו"ם זו אינו צרעת רוחנית ולכך היא מדבקת. ומפני ריבוי השיטות לא

האם גם בזמננו נגעים באים על מספרי לשון הרע?

שבזמן הזה אין נגעים באים על האדם, עיי"ש דברים נפלאים. ובסוף דבריו הביא משם ספר הקנה וז"ל: "ראה והבן שכל המוציא לשון הרע מפיו נדון בצרעת וגו', אמר לו, רבי, אם כן כל ישראל יהיו מצורעים, שהרי בעון לשון הרע גלו ישראל וכו', אמר לו, דשקולה העניות כצרעת". (וכן איתא בתיקוני הזהר דעון זה גורם לעניות).

איתא בדברי חז"ל בכ"מ: "אין נגעים באים אלא על לשון הרע" ו"בעוון לשון הרע נגעים באים". ובספר "שמירת הלשון" (שער הזכירה ה - ו) כתב וז"ל: "ואל יפלא בעיניך על זה, שהרי אנו רואין כמה אנשים מדברים לשון הרע ואין להם שום נגע וכו'."

וביאר החפץ חיים באורך את הסיבה

(סוגיא זו, של מצורע בזמן הזה - רחבה ועמוקה מני ים, ודנו בה ראשונים ואחרונים רבים, ולא שייך כלל להקיפה. ואנו לא הבאנו אלא מקצת דמקצת השיטות ממה שעלה בדינו)